

gjort den almindelige Bestemmelse, at Lærernes nuværende Leiligheder skulde indrettes overeensstemmende med, hvad der er fastsat for nye Bygninger, fra hvilken Bestemmelse Undtagelser kun kunde gjøres efter Andragender fra Vedkommende, saa har man nu indskrænket sig til at opstille det Formaal, mod hvilket Administrationen skal arbejde hen. Omendstjont det praktiske Resultat af disse to Fremgangsmaader maaskee ikke vilde blive væsentligt forskjelligt, saa er man dog bleven staaende ved den nu foreslaaede, fordi den tidligere valgte deels let hos Communerne kunde fremkalde Frygt for Overbebyrdelse, deels vilde foranledige en vidtløstlig Correspondance, som bør søges undgaaet.

Til § 4.

Diemedet med Bestemmelserne i denne og følgende tre Paragrapher er at fremme Skolevæsenet ved at samle de enkelte Communer i større Kredse til en Skolecommune, idet Kræfterne, ved at forenes, ville kunne udrette langt mere, end naar de ere adspredte. Anordningen af 29de Juli 1814 for Landet har allerede søgt at gjøre denne Grundsatning gjældende ved Ordningen af Skolevæsenet, idet den for Landet fastsætter (sefr. § 59), at et fattigt Sogn kan faae Understøttelse ved Ligning paa Amtet; naar denne Bestemmelse ei har faaet mere Anvendelse, maa Aarsagen hertil vel nærmest søges i forskellige administrative Anskuelser (sefr. Canc. Skr. af 20de Juli 1833). Endnu klarere fremgaaer Lovgiverens Diemed ved at betragte det Formaal, han har forfulgt ved Oprettelsen af Hjælpekasserne for Skolelærerne (sefr. Anordningen af 29de Juli 1814 for Kjøbstæderne § 54 og for Landet § 63), thi disse Kasser skulde ikke alene paa forskjellig Maade komme Skolelærerne og deres Enker i hele Amtet og i Kjøbstæderne til Hjælp, men ogsaa bidrage til Anskaffelse af Gymnastik og Haveplads og fremme Underviisningen i Gymnastik og Haandgjerning. Ved Oprettelsen af Skolefonden har man nu søgt yderligere at gennemføre denne Tanke. I det foreløbige Udkast vare Skolefondens Virksomhedskreds mindre, og Kjøbstæderne vare holdte affondrede fra Landet, da man holdt det mindre rigtigt ene for Skolevæsenets Skyld at oprette særegne kommunale Autoriteter. Ligesom imidlertid Ministeriet

allerede i det Circulaire, der ledsagede det foreløbige Lov-Udkast, udtalte, at det selv fandt den foreslaaede Ordning ikke tilfredsstillende, saaledes er man endmere bleven bestyrket i denne Anskuelse ved de indkomne Betænkninger, og man har derfor besluttet sig til at foreslaae Oprettelsen af Amtskoledirectioner og Skoleraad for Amtene og de i samme værende Kjøbstæder.

Til § 5.

Skolefonden skal efter Bestemmelserne i denne Paragraph overtage Pensionerne saavel til Lærerne som til Enkerne, og det, hvad enten de udredes af Embederne eller Kommunen. Lærerne ere, selv naar dette Udkast bliver ophøiet til Lov, ikke bedre afslagte, end at det skjønes at være en billig Fordring, at de beholde deres Embeds-Udtagter ubeskaarne, og da Communerne ville komme til at gjøre større Opoffrelser for deres Skolevæsen, saa synes det rigtigt at fritage dem for en Byrde, der falder ulige paa de forskjellige Steder.

Den tidligere Amtet paahvilende Forpligtelse til at komme fattige Sogne til Hjælp, er her overført paa Skolefonden, da det er hensigtsmæssigt at samle under det Amtets Bidrag til Skolevæsenet, og Amtsraadene neppe kunne antages villige til, ved Siden af Bidragene til Skolefonden, at bevilge denne Art Understøttelser. Hvor det af selve Skoleraadet anerkjendes, at en virkelig Trang er tilstede, der tør det vel antages, at samme Raad vil lade det være sig magtpaaliggende, at søge den afhjulpen. Sjældnere vil vistnok denne Bestemmelse komme til Anvendelse med Hensyn til Kjøbstæderne, der alle maae antages at have Gyne til Oprettelsen af Friskoler med Halvdags- eller Hverandags-Underviisning. Banfeligere falder det derimod ofte en lille Kjøbstad, der er i Tilbagegang, at tilveiebringe en Skole med Heledags-Underviisning hver Dag, uagtet Trangen til en saadan i Reglen er tilstede i enhver Kjøbstad. Da der nu kan være Omstændigheder, navnlig forsaavidt Spørgsmaalet er om Besligheden af de i denne Paragraph omtalte høiere Skoler, hvor Amtskoledirectionen og Skoleraadet kan ansee det for billigt at tage en saadan Kjøbstads Tilstand i Betragtning,